

Zaterdag werd het derde en laatste Bildtse ANWB-bord langs de toegangsweg onthuld bij Vrouwenparochie. FOTO JELKE DE JAGER

‘Groate bôrden’ aan de grenzen van het Bildt

VROUWENPAROCHIE Wie het Bildt binnenrijdt, kan het niet meer ontgaan: de streek is sinds kort gemarkeerd met drie grote, bruine landschapsborden van de ANWB.

Op de Veluwe staan ze naast de snelweg met een groot burlend hert erop. In het Groene Hart zijn het oude windmolens die de streek aanduiden en automobilisten die door de Noardlike Fryske Wâlden rijden, zien dat aan een bord met daarop koeien tussen boomwallen.

Door heel Nederland zijn ze te vinden: de landschapsborden van de ANWB. Sinds een paar weken staan ze ook op het Bildt. Langs de drie grote invalswegen zijn afgelopen maand de kenmerkende bruine streekborden ge-

Maximaal drie karakteristieke elementen mochten erop

plaatst om de voormalige gemeente het Bildt te markeren. Eentje bij Berltsum, een bij Mooie Paal, Minnertsga en zaterdag werd de derde onthuld bij Vrouwenparochie.

Automobilisten worden welkom geheten op het Bildt. Het is een initiatief van Bildts Aigene dat geld kreeg voor de borden van stichting Bildtse Belangen. Het

plan ontstond al bijna twee jaar geleden. „Maar wy wouwen 't wel met 'n offisjeel ANWB-bôrd doen, dus 't duurde even”, zegt Ali Bronger, secretaris van Bildts Aigene.

Nadat gemeente het Bildt in 2018 opging in gemeente Waadhoeke werd het gebied erkend als officiële streek. Het behield zijn eigen vlag en wapen en de oude grens werd zichtbaar gemaakt met palen met daarop Bildtse schilden. De landschapsborden maken de herkenning van een van Nederlands oudste polders compleet, zegt Bronger.

De ANWB wil maximaal drie karakteristieke elementen gebruiken op het bord. Bildt Aigene koos voor de zeedijk, een slikwerker en de Van Harenskerk van Sint Annaparochie, de plek waar schilder Rembrandt van Rijn en Saskia van Uylenburgh zijn getrouwd. Er waren ideeën om ook de Blikvaart - de Hel van Noorden bij de Elfstedentocht - en aardappelen te verwerken. Bronger: „Maar dat worde tefeul, dan falt 't niet meer op.”

De ANWB is in 2008 begonnen met het plaatsen van de bruine toeristische borden over natuurgebieden langs de snelweg. Alle Nationale Landschappen en Parken die vanaf de weg te zien zijn, kregen een bord als cadeau voor de Bond die toen zijn 125ste verjaardag vierde.

In het buitenland zijn borden met karakteristieke elementen van de streken al langer gemeengoed.

Veiligheidsregio hield 3 miljoen euro over

ERWIN BOERS

LEEUWARDEN De Veiligheidsregio Fryslân heeft vorig jaar bijna 3 miljoen euro overgehouden. Dit houdt verband met de coronamaatregelen. Gemeenten krijgen veel geld terug.

Het klinkt gek dat er geld overbleef, want de uitgaven waren zeer hoog. In 2021 verwachtte de Veiligheidsregio 84 miljoen euro te besteden, maar dit bedrag liep dankzij alle coronawerkzaamheden op tot maar liefst 146 miljoen.

„Er is dus voor 62 miljoen aan ex-

tra taken uitgevoerd”, meldt het jaarverslag. Hierbij gaat het vooral om de GGD.

Toch verarmde de organisatie niet, want Den Haag vergoedde vrijwel alle uitgaven die met corona te maken hadden. Ondertussen kon de Veiligheidsregio een deel van het normale werk niet goed uitvoeren. De strenge coronaregels beperkten bijvoorbeeld het aantal brandweeroefeningen. De aanschaf van nieuwe apparatuur raakte vertraagd door langere leveringstermijnen.

Door zulke factoren bleef uiteindelijk 3 miljoen euro op de plank liggen. Een deel van dit bedrag wordt

gebruikt om achterstallige zaken alsnog uit te voeren, maar dit geldt niet voor het hele bedrag. „Wij zijn verheugd om u mede te kunnen delen dat wij een deel van het resultaat graag terugstorten naar de deelnemende gemeenten”, zo staat in het verslag. Het gaat om 1,3 miljoen euro.

Gemeenten zijn blij. Burgemeester en wethouders van Leeuwarden schrijven: „Wij zijn verheugd dat u voorstelt om een aanzienlijk deel van de reserves terug te betalen. Het gaat naar schatting om een bedrag van 260.000 euro voor de gemeente Leeuwarden.”

Archivaris Albert Hoekstra uit Rosendaal met het oorlogsdagboek van zijn vader Bertus. FOTO NIELS WESTRA

Puberddagboek uit het laatste oorlogsjaar 1945 in Leeuwarden

RICHARD DE BOER

LEEUWARDEN Er is morgen – op 3 mei – weer een inleverdag in Leeuwarden voor persoonlijke spullen uit oorlogstijd. Albert Hoekstra draagt dan het oorlogsdagboek van zijn vader Bertus over.

Bertus Hoekstra is in 1929 in Leeuwarden geboren, maar bracht zijn jeugd grotendeels door in Haarlem. Toen zijn vader in 1944 overleed, haalde een tante hem met zijn moeder weer naar Leeuwarden.

„Zij zei tegen mijn moeder: jij kunt je daar met een kind niet handhaven. Wij zijn toen als het ware gered van wat later de Hongerwinter is geworden”, vertelt Hoekstra aan de telefoon vanuit zijn woning in Zeist. „In Friesland was het verhoudingsgewijs goed toeven.”

Het laatste oorlogsjaar beleefde hij in de Leeuwarder Vosseparkwijk als 16-jarige puber. „Dan heb je de angst van een kind verloren en is het leven een groot avontuur. Ik was

buiten school bezig om hout te hakken en bij boeren melk te scoren. Je moest je bijdrage leveren, want voldoende eten of brandstof was er niet. En ik had het geluk dat ik op mijn leeftijd nog fluitend over straat kon en niet het gevaar liep te worden opgepakt voor tewerkstelling.”

Op nieuwjaarsdag 1945 begint hij een dagboek bij te houden. „Ik had de behoefte om verslaggever te zijn van wat er in die tijd gebeurde.” Het schrift met harde koft en lijntjespapier telt 37 volgeschreven pagina's met meldingen over dagelijkse bezigheden, de weersomstandigheden en de oorlog.

„Ter eere van mijn verjaardag doen ze in de lucht extra hun best. De luchalarmkes op het vliegveld zijn niet te tellen”, schrijft Bertus op 9 februari.

„De vliegtuigen gierden zowat voor de ramen van de school langs en beschoten de gasfabriek en een paar Duitse bootjes.” Maar na 10 maart scheidt hij alweer uit met het dagboek. „Toen had ik er de aan-

dacht niet meer voor.”

Zoon Albert, archiefinspecteur bij het West-Brabants Archief, typte het dagboek uit en voorzag het van context over personen en locaties. „Het is gewoon leuk om een verhaal van je vader uit die tijd te lezen en als archivaris zie ik ook het belang van dit soort egodocumenten. Wat je bij een zestienjarige terugleest, is het avontuurlijke. Volwassenen hadden vooral angst over hoe de oorlog zou aflopen.”

Het gezin Hoekstra is in 1963 verhuisd van Leeuwarden naar Utrecht, waar Bertus jarenlang vakbondsbestuurder was. Maar herinneringen aan de Friese hoofdstad heeft hij nog scherp in beeld. „Ik heb net het boek *Het Leeuwarden Gevoel* van Gitte Brugman uitgelezen en ik was weer helemaal thuis.”

Erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog is welkom bij de Actie Niet Weggooien (voorheen Inleverdag) in het Fries Verzetsmuseum op dinsdag 3 mei tussen 12.00 en 16.00 uur.

25 jaar geleden

Boeren willen hogere molens

De provincie moet hogere windmolens toestaan, vinden de Fries-Flevolandse Land- en Tuinbouworganisatie (FLTO) en de Vereniging van Windturbine-eigenaren Friesland (VWF). Nu is een ashoogte van 40 meter het maximum. Omdat die norm „steeds meer een belemmering” is voor de ontwikkeling van windenergie willen de organisaties dat de provincie het Streekplan wijzigt. Het zijn vooral boeren die in windmolens investeren. Voor alleenstaande molens is nauwelijks plaats meer, omdat de noodzakelijke verzorging van het elektriciteitsnet daarbij niet loont. Daarom bouwen ze groepjes van zes tot tien molens. (...) Ze moeten fors investeren en de subsidies daarvoor zijn afgeschaft. Daarom is een hoog rendement belangrijk. Hoge molens vangen meer wind. Een turbine van 50 meter geeft 15 tot 20 procent meer opbrengst dan een van 40 meter.